

**IMPACTUL TEATRULUI SOCIAL-POLITIC
ASUPRA GÂNDIRII SOCIALE
(Cazul Republicii Moldova)**

Chiril SEMIONOV, Facultatea de Istorie și Filosofie

The purpose of this thesis was to identify the impact of the contemporary social-political theatre on the society's perception of different social-ethic problems of moldovan reality. In order to do so we analyzed existing knowledge in the field of theatre anthropology by determining the impact of the performance of contemporary social-political theater on the spectator. Based on this knowledge, we identified the changes in social representations that occurred to spectators who have seen a contemporary production of social-political theatre in Republic of Moldova.

Actualitatea temei constă în faptul că există o percepție generală că teatrul este o simplă sursă de divertisment al populației. Există o preconcepție că scopul teatrului e ca prin muzică, costum, dramă, spectatorului să i se transmită un mesaj emotiv și estetic pentru a îndeplini necesitatea lui de plăcere și aspirația culturală. Mai puțin se observă în entitatea teatrului, potențialul său de a transmite mesaje,

idei, gânduri și simboluri de tip educativ-formativ, legate de aspecte existențiale ale societății contemporane sau în diversele ei etape istorice: de la principii morale, până la evenimentele social-politice. Teatru poate fi și este (în orice caz vom încerca să demonstrăm) un mijloc ideal pentru educarea și informarea spectatorului despre problemele sociale și politice contemporane, și mai mult decât atât are potențialul de a porni sau chiar produce schimbări în gândire socială.

Scopul cercetării constă în demonstrarea existenței a unui impact al teatrului social contemporan asupra percepției societății a diferitelor probleme de ordin etico-moral din realitatea societății moldave.

Ipoteza centrală a tezei date sună astfel: teatrul social-politic contemporan este un instrument semnificativ în schimbarea gândirii sociale în cadrul unei societăți; Ipoteza de lucru: în Republica Moldova impactul teatrului social-politic contemporan este puțin cunoscut în sensibilizarea populației vizavi de problemele sociale actuale. Mai cu seamă în dimensiunea percepției societății moldave asupra Holocaustului și a modului cum acesta a afectat populația din regiune.

Obiectivele propuse în cadrul acestui studiu sunt:

- să se analizeze dezvoltarea istorică a teatrului;
- să se profileze principalele concepte, teorii care definesc și explică teatrul social-politic contemporan;
- să se identifice studiile antropologice desfășurate asupra fenomenului de teatru social-politic contemporan;
- să se stabilească nivelul impactului teatrului social-politic contemporan asupra gândirii sociale;
- să se estimeze impactul teatrului social-politic contemporan asupra societății Republicii Moldova.

Urmărind fenomenul teatrului pe parcursul istoric, putem constata că toate formele teatrale sunt în esența lor social-politice. Având ca punct inițial de apariție – ritualul, teatrul pe parcursul istoriei sale își asumă mai multe roluri diferite: unul social, de apropiere socială; de informare; de manifestare a sacralității; de manipulare; de divertisment etc. – unele fiind mai practice, iar altele existente doar de dragul său; unele reunind un număr mai mare a populație, iar altele rezervate unui grup restrâns, select. Istoria existenței sale, care putem spune că oglindește istoria omenirii, a permis fenomenului de teatru să-și formuleze o poziție binedefinită ca practica culturală umană.

Multitudinea de forme și tipologii teatrale reflectă pluritatea funcțională care a fost și este în continuare asociată acestui fenomen.

Sub genericul de teatru social-politic contemporan, se reunesc mai multe forme teatrale contemporane, care din punctul de vedere al specificului fiecăreia din ele, ar fi incorect de a plasa în aceeași categorie. Însă în același timp aceste forme teatrale posedă un set de elemente comune. La baza acestui gen de teatru sunt situate viziunile și teoriile lui B. Brecht și E. Priscator. Teatrul dat pune accent puternic pe aspectul cognitiv al spectacolului, pe transmiterea unui mesaj contemporan spectatorului, pe informare cât mai completă și autentică a spectatorului în legătură cu tema spectacolului, pe ideea de a pune în mișcare gândirea spectatorului, de-al influența de nu a rămâne indiferent, în același timp complet negând rolul teatrului ca doar o „formă de divertisment”.

Puterea și importanța esteticii teatrale rămâne un factor important în crearea condițiilor necesare pentru transmiterea mesajului. Teatrul social-politic contemporan este o formă de artă vie, foarte deschisă la experimentalism și utilizarea tuturor posibilităților de a reda mesajul într-o formă cât mai reușită. Prin analiza literaturii din domeniu, am constatat că antropologia teatrului și spectacolului identifică teatrul și spectacolul ca două forme distincte de instituții culturale. Acest domeniu specific este relativ tânăr, din aceste considerente, cuprinde un număr mai restrâns de cercetări. În același timp, antropologia teatrului și spectacolului ia naștere și se subcategorizează studiului *Performance*-lui în antropologie, *Performance* fiind un termen englez care desemnează orice manifestație în care este prezentă o persoană sau un grup de persoane care demonstrează o performanță și publicul care este martor la această performanță (care poate fi însuși cei care demonstrează această performanță). În această categorie de studii intră nenumărate cercetări culturologice și antropologice, care scot în evidență mai multe aspecte relevante, chiar și pentru fenomenul teatral: natura manifestărilor și cauza lor; relația dintre actori și spectatori; formarea și puterea mesajului și modul de transmitere al acestuia; semnificația mesajului; felul în care acest fenomen cultural influențează individul și societatea.

În urma analizei bazelor teoretice ale formelor de gândire socială ca atitudine socială și reprezentare socială, și anume, a teoriilor asupra

faptului cum acestea se formează, se schimbă, a condițiilor necesare pentru schimbare, putem constata că ambele reprezintă arealul necesar pentru cercetarea noastră. Ambele se referă la anumite procese psihologice individuale care în fond se reflectă asupra poziției generale a grupului. Atitudinile și reprezentările sociale sunt concepte complementare care acoperă același domeniu de idei din două perspective diferite. Reieșind din faptul că spectacolul, fiind un fenomen complex, care transmite un mesaj, creează o convenție, apelează la cogniția, valorile, atitudinile spectatorului, operează cu fondul emotiv al spectatorului, putem spune că: spectacolul, deci și teatrul în sine, au un potențial înalt de a provoca sau influența declanșarea transformării în gândirea socială a omului.

Din aceste considerente, nu putem spune că teatrul social-politic contemporan poate fi considerat ca o metodă care pe cont propriu poate produce schimbări esențiale și cardinale în gândirea socială. Însă putem spune că datorită specificului său ca: abordarea emotivă și cognitivă, aspectul estetic, varietatea de forme artistice utilizate, teatrul social-politic contemporan poate servi ca o modalitate complementară de a informa, educa și sensibiliza societatea.

Bibliografie:

1. BEEMAN, W. O. The Anthropology of Theatre and Spectacle. In: *Annual Review of Anthropology*, vol. 22, 1993.
2. CHELCEA, S. *Psihosociologie: teorii, cercetări, aplicații*. București: Economică, 2006.
3. CURELARU, M. *Reprezentări sociale*. Iași: Editura Universității „Al. Ioan Cuza”, 2007.
4. FISCHER-LICHTE, E. *History of European Drama and Theatre*. Routledge, London, 2002.
5. PANDOLFI, V. *Istoria Teatrului Universal*. Vol. 1-4. București: Meridiane, 1971.
6. SCHECHNER, R. *Between Theatre and Anthropology*. Philadelphia, Univ. Penn. Press, 1985.
7. SCHECHNER, R. *Performance: Introducere și Teorie*. București: Unitex, 2009.

*Recomandat
Sorin SCUTELNIC, magistrul, lector*